

saženy, platnosti. Žalovaná nebyla před podpisem objednáčního lístku zástupcem S. upozorněna na to, že neobsahuje ústně ujednané platební podmínky, nýbrž že obsahuje zcela jiné platební podmínky pro žalovanou mnohem nepříznivější. Žalobě na zaplacení tržové ceny dodané váhy nižší soudy vyhověly, první soud z těchto důvodů: Podpisem objednáčního listu schválila žalovaná výslovně, že jiné než v něm samé uvedené podmínky nemají platiti. Nemůže se tedy dovolávat toho, že něco jiného ústně bylo ujednáno. Jest nerozhodné, že zástupce žalující žalovanou na tuto doložku v objednacím listě neupozornil, objednáci list jí nepřečetl a ona sama ho nečetla, neboť měla si jej přečísti, jak bylo její povinností plynoucí z ustanovení § 1297 obč. zák. Jde výhradně na její vrub, podepsala-li objednáci list, aniž by si jej byla přečetla. Takové ujednání o výhradné platnosti písemné dohody jest platné i přes to, že § 877 obč. zák. byl zrušen (srovnej rozh. nejv. soudu čís. 1070 Sb. min. sprav.). Ostatně žalovaná podepsala objednáci list až po ujednání ústním, takže tím zřejmě ujednání to bylo změněno.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody :

Z jednání zástupce žalobkyně Š. při uzavírání smlouvy je jasno, že žalovaná, podpisující objednáci lístek, byla co do platebních podmínek, tudíž podstatné náležitosti kupní smlouvy v omylu vyvolaném zástupcem žalobkyně, a že tento přiměl žalovanou k uzavření tržové smlouvy pouze lstí, t. j. vědomě nesprávným předstíráním, že bude moci spláceti tržovou cenu vhazováním 2 až 3 Kč denně do pokladničky dodané žalobkyní současně s váhou. Zástupce S. není osobou třetí na smlouvě vůbec nesúčastněnou, ježto žalobkyně ho použila ke zprostředkování tržových smluv, a nemůže proto žalobkyně z podvodného jednání svého zástupce těžiti na úkor žalované, která není zavázána splniti smlouvu, k jejímuž uzavření byla svedena lstí zástupce žalobkyně (§§ 870, 875 obč. zák.). Z toho, že žalovaná podepsala objednáci list, obsahující mimo mnoho prodejních podmínek tištěných drobným tiskem též doložku, že ústní úmluvy neobsažené v objednacím listě nemají platnosti, nelze usouditi, že ustoupila od ústních ujednání a souhlasila s platebními podmínkami podle objednáčního lístku, neboť podpisem listiny není schválen její obsah, uvěřil-li podpisující křivému předstírání zástupce druhé strany o obsahu a podmínkách smlouvy, jíž se listina týká, spoléhaje v jeho poctivost.

Čís. 14505.

K výkladu § 1096 obč. zák.

Osvobození od placení nájemného (pachtovného) podle § 1096 obč. zák. předpokládá, že nájemní předmět se stal za nájmu bez viny nájemcovy (pachtýřovy) tak vadným, že se nehodí k vymíněnému užívání.

(Rozh. ze dne 5. září 1935, Rv I 1231/35.)

Československý stát pronajal žalobci budovu biografu s veškerým příslušenstvím na dobu neurčitou počínajíc dnem 15. června 1927, při čemž ujednána byla oboustranná výpovědní lhůta devadesátidenní. Při tom bylo ujednáno mezi československým státem a žalující stranou roční nájemné 80.000 Kč ode dne 15. června 1927 z biografu a příslušného inventáře, splatné čtvrtletně předem. Podnájem nebo bezplatné přenechání užívání nájemního objektu osobám třetím bylo vyloučeno. Smlouvou ze dne 10. prosince 1929 mezi žalobcem a žalovaným převzal žalovaný provozování biografu od 1. ledna 1930 a zavázal se plniti nájemní smlouvu vůči čsl. státu ohledně místností biografu a platiti za propůjčení biografické licence patřící žalobci ročně 60.000 Kč splatných ve čtyřech čtvrtletních splátkách po 15.000 Kč vždy 1. ledna, 1. dubna, 1. července a 1. října každého roku předem. Žalovaný se dále zavázal převzít od žalobce veškerý inventář patřící majiteli budovy a udržovati jej svým nákladem v náležitém stavu. Ujednání to bylo uzavřeno na dobu 4 let, t. j. do 31. prosince 1933 s podmínkou, že může býti do konce roku 1932 prodlouženo za stejných podmínek o další dva roky, t. j. do 31. prosince 1935. Zemský úřad jako zástupce eráru nesouhlasil však s tím, aby žalovaný platil nájemné přímo eráru za žalobce, nýbrž požadoval, aby smluvené nájemné státu platil sám žalobce jako jeho smluvník. Žalovaný proto do té doby, nežli přestal vůbec platiti, odváděl nájemné přímo žalobci, který tyto splátky nájemného sám platil státní správě jako svému pronajímateli. Od 1. dubna 1933 žalovaný přestal nájemné vůbec platiti. Naproti tomu žalobce platil státní správě nájemné až do konce roku 1933. Zároveň dal žalovanému z nájemního poměru ohledně místností i licence biografické půlletní výpověď ku dni 31. prosince 1933. Nálezem policejního ředitelství ze dne 29. června 1933 byl žalovaný uznán vinným přestupkem § 1 ministerského nařízení z 18. září 1912 čís. 191 ř. z., jehož se dopustil tím, že pořádal v biografu veřejná představení kinematografická, nemaje k tomu licence od zemského úřadu a bylo mu zakázáno další provozování biografických představení ve jmenovaném biografu. Zemský úřad odvolání proti uvedenému nálezu nevyhověl. Žalobce domáhá se nyní podle § 1100 obč. zák. zaplacení nájemného jednak za nájemní místnosti s inventářem biografu splatného ku dni 1. dubna 1933 v částce 20.000 Kč, ku dni 1. července 1933 v částce 20.000 Kč a ku dni 1. října 1933 rovněž v částce 20.000 Kč a dále úplaty za propůjčení biografické licence smluvené ročně 60.000 Kč a splatné ku dni 1. dubna 1933 v částce 15.000 Kč, ku dni 1. července v částce dalších 15.000 Kč a ku dni 1. října 1933 rovněž v částce 15.000 Kč. Proti žalobě namítl žalovaný, že žalobce nepostaral se o schválení ujednání stran ze dne 10. prosince 1929 u zemského úřadu, že následkem toho byl rozhodnutím policejního ředitelství ze dne 23. června 1933 další provoz biografu v místnostech do podnájmu vzatých od 1. července 1933 zakázán. Vinou žalobce nemohl žalovaný od té doby již k určenému účelu místností užívati, takže má právo podle § 1096 obč. zák. odepřítí placení nájemného. P r v ý s o u d vyhověl žalobě jen pokud jde o požadované nájemné. D ů v o d y: Jde o dva samostatné právní nároky a to především o nájemné za nájemní místnosti s inventářem. Tento nárok žalobce vyplývá ze smlouvy mezi stranami uzavřené 10. prosince 1929, podle něhož od 1. ledna 1930 převzal žalovaný plnění nájemní smlouvy

uzavřené mezi československým státem a žalobcem. Žalovaný odevzdal nájemní místnosti s inventářem žalobci dnem 31. prosince 1933 nezaplátiv zažalované nájemné. Žalovaný měl tudíž od 1. dubna 1933 nájemní místnosti s inventářem ve svém užívání a jest tudíž ve smyslu § 1100 obč. zák. povinen zaplatiti žalobci smluvené nájemné spolu s 5% úroky ve smyslu § 1333 obč. zák. ode dne splatnosti jednotlivých čtvrtletních splátek nájemného. Další nárok na úplatu za propůjčení biografické licence patřící žalobci není důvodný. Dlužno uvážiti, že ministerské nařízení ze dne 18. září 1912 čís. 191 ř. z. v § 9 ustanovuje, že výkon licence kinematografické nesmí býti propachtován a jest pouze výjimečně dovolen provoz zástupcem (obchodvedoucím), jestliže je to nutno se zřetelem k tomu, že licence je udělena osobě právnické anebo bylo-li to zapotřebí ze zvláštních zřetele hodných důvodů. Smlouva o propachtování licence jest tedy zakázána a jako příčí se zákonnému zákazu je neplatná a nicotná (§ 9 cit. min. nař. a § 879 obč. zák. a rozh. čís. 6131 sb. n. s.). Výkon licence toliko může býti přenesen s vlastníka licence na úředně schváleného zástupce (rozh. čís. 7643, 8402, 8789 sb. n. s.). Nicotná smlouva nemá tedy žádných právních následků ani v poměru mezi smluvními stranami ani v poměru k třetím osobám. V tomto směru jest tedy ujednání mezi stranami uzavřené nicotné a nemohou z takové nicotné smlouvy vzejíti žádná práva a závazky. Proto není nárok žalobcův na zaplacení úplaty za propůjčení biografické licence, jež jest smlouvou nájemní resp. pachtovní podle § 1090 obč. zák., odůvodněn. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání. D ů v o d y: Licence biografická propůjčuje právo k provozu jen majiteli licence označenému v licenční listině, a není na jinou osobu přenositelná. Podle výslovného ustanovení § 9 min. nař. z 18. září 1912 čís. 191 ř. z. nesmí býti propachtována. Stane-li se tak, je taková smlouva neplatná podle § 879 obč. zák. Jenom tehdy, byla-li dohoda o provozování licence jinou osobou než majitelem jejím správním úřadem pravoplatně schválena nebo vzata na vědomí, možno ji považovati za platnou, neboť tím je vyjádřeno, že se zákonnému zákazu nepřičí (rozh. čís. 13846 sb. n. s.). V daném případě nedošlo k úřednímu schválení úmluvy stran ze dne 10. prosince 1929, obsahující také ustanovení o propůjčení biografické licence za poplatek. Je tudíž v tomto bodě smlouva neplatná ve smyslu výše uvedených zákonných ustanovení a stranám nemohla z ní vzniknouti práva ani povinnosti. Důsledkem toho nemůže žalobce na odpůrci ani požadovati poplatek za propůjčení licence. Skutkový základ poměru mezi stranami, pokud je rozhodný pro spor, je zřejmý z písemného ujednání z 10. prosince 1929. Ve zmíněném ujednání se jedná o převzetí plnění nájemní smlouvy, t. j. k místnostem, v odst. 3 pak o poplatku za propůjčení biografické licence. Třebaže oboje ujednání se stala v jedné smlouvě, nepozbývají tím své samostatnosti, pokud jde o posuzování platnosti jejich. I když zemská správa nesouhlasila s řešením, pokud týkalo se plnění nájemní smlouvy, nemůže to míti na platnost ujednání stran vlivu, když v tom směru žádná další podmínka nebyla připojena a ujednání takové se zákonu nepřičí. Žalované straně byly místnosti odevzdány, ona jich používala, platila podnájemné, a bránila se až do 31. prosince 1933 místnosti odevzdati zpět. Když bylo nálezem policejního ředitelství z 23. června 1933 zakázáno žalovanému provozovati biografická představení

v místnostech žalobcových nebyly mu místnosti dány k dispozici pro nemožnost splnění účelu smlouvy a stalo se tak teprve po výpovědi ze smlouvy. Žalovaný odpíral místnosti vydati, bránil se proti výpovědi a podržel je v nájmu až do 31. prosince 1933. Pak jest už nerozhodno, zda jich užíval anebo užívatí mohl či nikoli. Zde se neprávem dovolává ustanovení § 1096 obč. zák., že prý nájemní objekt nebyl řádně odevzdán. Důvod zákazu biografických představení netkví v povaze najatého, resp. podnajatého objektu, nýbrž v osobní povaze žalovaného a v neplatnosti ujednání o licenci. Nejde tu ani o právní vadu najatého objektu, neboť byl způsobilý objektivně k tomu, aby byl užíván k účelu, jež měly strany na mysli. Je nerozhodno, zda byl žalobce podle smlouvy povinen opatřiti schválení úmluvy o provozu biografické licence a zda o to na úřadě žádal či nikoli. Neboť i kdyby k tomu byl povinen a neučinil tak, nezabývá to žalovaného povinností platiti nájemné, když přes to odepřel místnosti odevzdati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody :

Pokud jde o částku 20.000 Kč s úroky, zažalovanou jako dlužné podnájemné splatné dne 1. dubna 1933, namítala žalovaná strana proti žalobě jediné, že žalobce nepostaral se o schválení ujednání stran ze dne 10. prosince 1929 u zemského úřadu v Praze, že následkem toho byl rozhodnutím policejního ředitelství v P. ze dne 23. června 1933 další provoz biografu v místnostech do podnájmu vzatých od 1. července 1933 zakázán. Vinou žalobce žalovaný nemohl od té doby již k určenému účelu místností užívatí, takže má právo podle § 1096 obč. zák. odepřítí placení nájemného. Než i kdyby toto tvrzení žalované strany bylo pravdivé, nemůže se její námitka týkatí nájemného splatného dne 1. dubna 1933, když podle vlastního jejího tvrzení mohla biograf v najatých místnostech až do 1. července 1933 provozovati a také provozovala. Za tuto dobu nemůže žalovaná uplatňovati nárok na osvobození od placení nájemného podle § 1096 obč. zák., poněvadž tu schází právě zákonný předpoklad neupotřebitelnosti najaté věci k vymíněnému užívání. Ani v příčině podnájemného splatného dne 1. července a 1. října 1933 není dovolání opodstatněno. Mezi stranami šlo o dvě samostatné smlouvy, z nichž jedna, t. j. smlouva o podnájmu místností, byla platná, kdežto druhá úmluva o propůjčení biografické licence byla nicotná. Nicotnost této druhé úmluvy neměla za následek též neplatnost smlouvy o podnájmu místností. Rozhodnutí čís. 6131 sb. n. s. se na souzený případ nehodí, neboť tam šlo pouze o pachtovní smlouvu, jejímž předmětem bylo provozování kinematografické licence, a nikoli také ještě o zvláštní podnájemní smlouvu stran místností k provozu kina. Následkem zákazu policejního ředitelství nemohl obžalovaný od 1. července 1933 v místnostech najatých provozovati biografická představení, za kterýmžto účelem právě vzala místnosti do podnájmu. Žalovaný odpírá placení nájemného s výslovným poukazem k ustanovení § 1096 věta druhá obč. zák. v doslovu III. dílčí novely tvrdě, že žalobce nesplnil závazek, že se postará o schválení ujednání ze dne 10. prosince 1929 zemským úřadem, a že v důsledku

toho neodevzdal jemu řádně nájemní předmět. Podle § 1096 obč. zák. poskytuje zákon nájemníkovi nárok na osvobození od nájemného, je-li věc pronajatá při odevzdání tak vadná, nebo stane-li se za trvání nájmu bez viny nájemcovy tak vadnou, že se nehodí k vymíněnému užívání, a to po dobu neupotřebitelnosti a podle jejího rozsahu. Nároku toho se nájemník nemovité věci ani předem nemůže vzdáti (rozh. čís. 14143 sb. n. s.). Žalovaný najal místnosti ty k provozování biografických představení a nikoli k jinému účelu. Nemohl-li od 1. července 1933 provozovati biograf, nemohl zřejmě používatí místností najatých k vymíněnému účelu, a byly pro něj od té doby místnosti ty bez ceny. Předpokladem oprávnění nájemcova (pachtýřova) odepřítí podle zákona placení nájemného (pachtovného) jest, že věc pronajatá (propachtovaná) byla při odevzdání tak vadná, nebo stala se za trvání nájmu bez viny nájemcovy (pachtýřovy) tak vadnou, že se nehodí k vymíněnému užívání. Žalovaný svaz provozoval v najatých místnostech nesporně biografická představení až do konce června 1933. Teprve od 1. července 1933 byl mu zákazem veřejného úřadu znemožněn další provoz biografu a teprve od této doby nemohl najatých místností upotřebiti k vymíněnému užívání. Ale schází tu předpoklad, že se tak stalo bez viny žalovaného svazu. Výměrem policejního ředitelství ze dne 23. června 1933 byl žalovanému svazu zakázán další provoz biografu pro porušení předpisu § 1 min. nař. ze dne 18. září 1912 čís. 191 ř. z. Podle tohoto předpisu jest provozování veřejných kinematografických představení přípustno jen na základě licence, jež propůjčuje jen jejímu majiteli právo k provozu, a jež jest na jiné osoby nepřenesitelná. Je tudíž nerozhodné, zda žalobce se zavázal postarati se o schválení smlouvy mezi stranami dne 10. prosince 1929 uzavřené, neboť žalovaný neměl vůbec počítí s provozem biografu před svým schválením jako zástupce majitele licence podle § 9 nař. čís. 191/1912, když sám licence neměl. Počal-li přes to s provozem biografu a pokračoval-li v něm neoprávněně (a to po dlouhou dobu 3½ roků), není sám bez viny na tom, že došlo k zákazu provozu veřejným úřadem. Pro nedostatek tohoto zákonného předpokladu nepřisluší mu tedy nárok na osvobození od placení nájemného ani pro dobu, po kterou následkem zákazu nemohl najatých místností k vymíněnému účelu užívati.

Čís. 14506.

Při výpočtu procent podle druhého odstavce § 1154 b) obč. zák. v doslovu zákona ze dne 1. dubna 1921 čís. 155 Sb. z. a n. jest u zaměstnance pracujícího za úkolovou mzdu vzítí za základ průměrnou úkolovou mzdu, nikoliv mzdu minimální.

(Rozh. ze dne 5. září 1935, Rv I 1544/35.)

Žalobce byl zaměstnán u žalovaného družstva od 1. července 1926 za úkolovou mzdu, jejíž výše stanovena byla platnou kolektivní smlouvou schválenou zemským úřadem v Č. Průměrná její výše byla u žalobce 355 Kč. Žalobce dne 4. srpna onemocněl a byl více než 8 neděl ne-